UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor, Coordinatus, Seu Omnes ...

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

68. An transeunti per loca Infidelium, & Hæreticorum sit licitum comedere cibos vetitos ad evitandum grave dummodo absit scandalum? Ex p. 5. tr. 7. res. 35.

urn:nbn:de:hbz:466:1-76429

Visual Library

in Reſ.78. §. 2. & in tom. 6. tr. 3. Reſ. 110. & ibi in tr. 4 Reſ. 1. § 3 ad lin. 7. & § vlt. & in Reſ. 2. §. vnde.

cenſenda, quamuis in aliquo caſu poſſit eſſe licita, iuxta dicta *num.* 7. ſuppeditans non excuſatur à culpa, quamuis certò ſciat alium paratum ad peccandum, & inuenturum alium qui materiam ſuppeditet, vt nemo excuſaret admouentem ſcalam, vel humeris ſuſtentantem, quando quis vult furari; aut hominem interficere, aut fornicari. Quamuis hæ actiones ex ſe indifferentes ſint, & in aliquo caſu maxima excuſanti cauſa licitæ, nec deeſſet qui iuuaret. Et ratio eſt, quia tales actiones ita proximè peccato accedunt, ad illúdque ordinantur, vt ex ſe malæ dici meritò queant, niſi cauſa aliqua vrgenti excuſentur. Si verò res illa ſit omnino ex ſe indifferens, ac remotè ſe habeat ad peccatum, vt vendere agnum infideli, quem ſcio velle ad immolandum idolo, fucos mulieri, quos ſcio velle ad alliciendum iuuenes ad turpem ſui amorem, tunc probabile cenſeo vendentem excuſari à culpa, ſi certò ſciat ipſo non vendente, alterum venditurum, quamuis nulla alia cauſa excuſans concurrat, quod probant rationes pro parte affirmatiua adductæ. Vel certè eſt ſatis probabile id non fore culpam mortalem, atque re bene perpenſa ita probabilius iudico, ſed fore culpam venialem. Ita Sanchez quem poſtea ſequitur Bonacina *de peccatis, diſput.* 2. *quæſt.* 4. *punct.* 2. §. *vnico, numer.* 35. vnde puto vtramque ſententiam probabilem eſſe.

Sup. hoc ſignanter in Reſ. 3. 4. & 5. not. præteritæ.

Sup his infra in Reſ. 73. §. pen. &c. ſuper hoc tertio ſupra in Reſ. 59. & in aliis eius annot.

3. Hinc ex hac poſteriori ſequitur vendentem ornamenta, fucos, &c. quibus mulier iam parata abutetur, excuſari poſſe à mortali, ſi ipſo non vendente, alter venderet, etſi hoc faciat iuſta de cauſa. Secundò excuſari caupones, & tabernarios, cœnam, vel ientaculum matutinum, aut pomeridianum nolenti ieiunare, qui alios cibos inueniret ipſis non parantibus cœnam, vel ientaculum. Tertiò excuſari famulos parantes menſam, aut menſæ inſeruientes, aut coquentes cibos. Vide Bonacinam *vbi ſupra.*

RESOL. LXVIII.

An tranſeunti per loca infidelium, & hæreticorum ſit licitum comedere cibos vetitos ad euitandum graue damnum, dummodo abſit ſcandalum? Ex p. 5. tr. 7. Reſ. 35.

Sup. hoc infra in fine Reſ. 70. & in Reſ. 71. §. vlt. curſim ad medium, & in tom. 6. tr. 1. ex fictili doctrina Reſ. 49. §. vlt.

§. 1. RESpondeo à fortiori ex dictis vt plurimum affirmatiuè, quia licèt per huiuſmodi ſigna aliquo modo diſtinguantur fideles ab hæreticis, & infidelibus, at non ſunt ſigna inſtituta ad falſæ fidei profeſſionem & poteſtationem hæreſis. Ergo illis cibi vtens præſumi non poteſt negare fidem, aut falsã proteſtari, ſed ſolùm te occultare voluiſſe, cùm nõ tenearis te manifeſtare. Ita Sanchez *in ſumma tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 4. *num.* 25. Azorius *tom.* 1. *lib.* 8. *cap.* 27. *quæſt.* 3. Coninch *de fide diſput.* 15. *dub.* 3. *num.* 50. Hurtado de Mendoza *in* 2. 2. *diſput.* 48. *ſect.* 6. §. 99. Becan. *in* 2. 2. *cap.* 9. *quæſt.* 5. *num.* 23. Caſtrus Palaus *tom.* 1. *tract.* 4. *diſput.* 1. *punct.* 17. *num.* 9. Layman *lib.* 2. *tract.* 1. *cap.* 11. *numer.* 1. & alij. Dummodo abſit ſcandalum, quod quis facilè poteſt euitare manifeſtando cauſam, & niſi publica authoritate prouoceris, cibos illos edere in contemptum Eccleſiaſtici præcepti.

RESOL. LXIX.

Olim per epiſtolam quæſierunt à me, an in terris Turcarum, ſi quis vtatur pileo Turcico, cum Tobalia alba, vt ſecurus tranſeat, peccet mortaliter?

Et quid, ſi ſequatur ſcandalum?

Et inter alia, quæ circa hoc, & circa veſtes inferuntur, & circa cæremonias alicuius falſæ ſectæ, & Religionis, tandem notatur licere vexilla ſignis conſuetis Turcarum inſignita in claſſe, vel Exercitu erigere, etiam ſi eſſet ſignum Martis, Palladis, aut Iouis, Solis, aut Lunæ, & etiam Mahometis.

Etiamque notatur non ſemper præceptum de confitenda fide obligare ad reſpondendum infideli interroganti, an aliquis ſit Chriſtianus, &c. Ex p. 3. tr. 5. & Miſc. 1. Reſ. 49.

§. 1. AFfirmatiuam ſententiam docent Caietanus *in* 2. 2. *quæſt.* 3. *art.* 2. D. Antoninus *part.* 2. *tit.* 12. *cap.* 6. *ſub fine*, Syluester *ver. Apoſtaſia, q.* 1. *n.* 4. Angelus *ver. infidelitas*, *n.* 9. Nauarrus *in man. c.* 11. *n.* 27. Philiarchus *de offic. Sacerd. tom.* 1. *p.* 2 *lib.* 3. *c.* 9. Toletus *lib.* 4. *c.* 2. Valentia *tom.* 3. *diſp.* ... *q.* 3. *punct.* 2. & nouiſſimè Becanus *in* 2. 2. *c.* 9. *q.* 5. *dub.* 6. *n.* 35. quia numquam licitum eſt falſam ſectam ſimulare; ſed in tali Caſu Chriſtianus ſimulat ſe Turcam eſſe. Ergo peccat mortaliter. Sed contraria ſententia mihi videtur probabilior cum Sà *ver. fides, n.* 5. Dico igitur id eſſe licitum ob periculum mortis, aut iuſtam ab hoſte victoriam reportandam, vel ob aliam cauſam ſatis grauem, & neceſſariam. Et ratio eſt, quia huiuſmodi veſtes per ſe, & directè non ſunt ſigna proteſtatiua falſæ Religionis, ſed ſunt res ſecundùm ſe indifferentes: ergo, &c. Et ex his infertur, poſſe aliquem Romæ geſtare pileum cum ſigno flauo, more Iudæorum, vt dum ad necem quæritur, incognitus effugiat.

Et nouiſſimè hanc ſententiam præter Doctores citatos docent Tannerus *in* 2. 2. *diſput.* 1. *quæſt.* 7. *dub.* 5. *n.* 110. Bañez *in* 2. 2. *quæſt.* 3. *art.* 2. *dub.* 1. Sanchez & Coninch *vbi infrà*, Layman *in Theol. moral. lib.* 2. *tract.* 1. *c.* 11. *n.* 3. Villalobos *in ſumma tom.* 1. *tract.* 1. *diffic.* 5. *num.* 10. Suarez *de fide, diſput.* 14. *ſect.* 5. *num.* 7. & alij.

2. Ad argumentum contrarium reſpondetur, ſupradictas veſtes non continere mendacium, nec falſam ſignificationem, ac proinde, nec fidei negationem, ſed occultationem tantùm cum materiali ſimulatione. Et confirmatur, quia etiam in verbis, ſi habeant plura ſignificata, licitum eſt vti verbo ambiguo in ſignificatione, quæ ad occultandum ſecretum deſeruit, etiam ſi ab audiente in alio ſenſu ſint verba accipienda. Ergo in noſtro caſu licitus eſt vſus talium veſtium in neceſſitate, ſunt enim quaſi ambigua, & æquiuoca ſigna, quæ poſſunt, vel ob ſolum vſum primarium, vel propter ſignificationem ſumi. Eſt igitur in poteſtate vtentis, vnum ab alio ſeparare, etſi aliquis fortaſſe decipiendus ſit.

3. Sed plus addunt Sanchez *in ſumma, tom.* 1. *lib.* 2. *cap.* 4. *n.* 20. & alij, ob grauem neceſſitatem licere etiam in terris infidelium vti per materialem ſimulationem ad ſe occultandum veſtibus per ſe primò deputatis ad ſuperſtitioſum cultum alicuius falſæ ſectæ, quæ non habent communem, & corporalem vſum, ſed ſacrum, vel quaſi ſacrum in tali ſecta, & ratio, quia ſupradictæ veſtes etiam in tali caſu ſemper retinent aptitudinem, quam de ſe habent ad communem vſum tegendi, ac defendendi corpus. Ergo licitum eſt homini vti quacumque veſte propter hunc vſum quaſi intrinſecum, & naturalem, contempta quacumque alia hominum inſtitutione, & permittendo aliorum deceptionem, etiam ſi inde ſequatur ſcandalum. Hæc opinio eſt probabilis, ſed longè probabilior eſt contraria, quam tuentur Suarez *tract. de fide, diſp.* 4. *ſect.* 5. *num.* 12. & alij.

4. Notandum eſt etiam hîc obiter, primò aliquos etiam